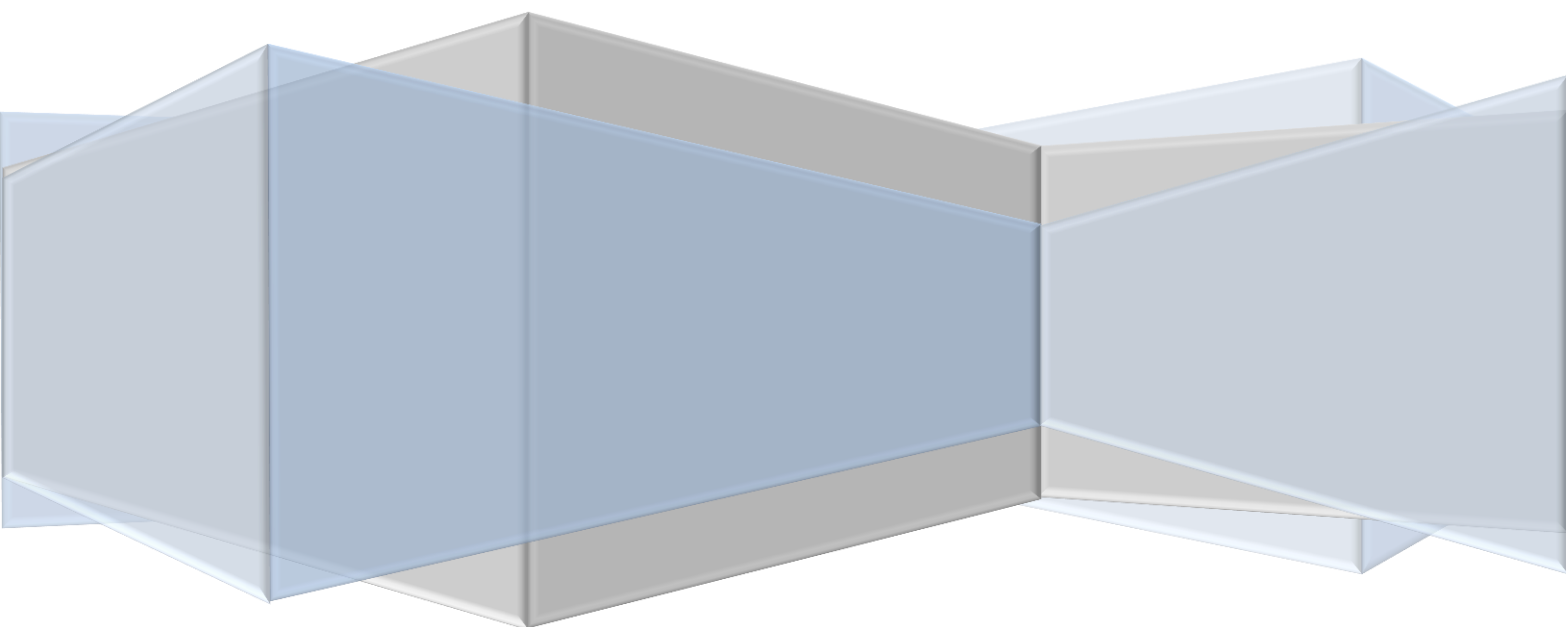

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrze do roku 2020

Autorzy opracowania:

- Krzysztof Pietrzak
- Adam Bronisz
- Julita Dworak

Meritum Competence
ul. Syta 135, 02-987 Warszawa
NIP 5262737394

szkolenia@meritumnet.pl, azbest@meritumnet.pl, audyt@meritumnet.pl
www.szkolenia.meritumnet.pl

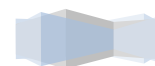
Spis treści

Wykaz skrótów i wyjaśnienia pojęć.....	5
1 Wstęp.....	6
2 Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	7
3 Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi.....	8
4 Charakterystyka obszaru Gminy Dobrze	11
4.1 Położenie geograficzne i powierzchnia terenu.....	11
4.2 Demografia	13
4.3 Gospodarka.....	14
4.3.1 Rolnictwo.....	14
4.3.2 Turystyka	15
4.3.3 Zabytki	16
4.4 Przemysł.....	17
5 Ocena aktualnego stanu środowiska Gminy Dobrze – obszary interwencji	19
5.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza	19
5.1.1 Podsumowanie	22
5.2 Zagrożenia hałasem	22
5.2.1 Podsumowanie	23
5.3 Pola elektromagnetyczne	23
5.3.1 Podsumowanie	24
5.4 Gospodarowanie wodami.....	25
5.4.1 Wody powierzchniowe.....	25
5.4.2 Obszary zagrożone podtopieniami.....	26
5.4.3 Wody podziemne	27
5.4.4 Podsumowanie	28
5.5 Gospodarka wodno-ściekowa	30
5.5.1 Podsumowanie	31
5.6 Zasoby geologiczne.....	33
5.6.1 Podsumowanie	34
5.7 Gleby.....	34

5.7.1	Podsumowanie	35
5.8	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	36
5.8.1	Podsumowanie	39
5.9	Zasoby przyrodnicze	39
5.9.1	Lasy i łowiectwo	39
5.9.2	Formy ochrony przyrody	40
5.9.3	Podsumowanie	41
5.10	Zagrożenia poważnymi awariami	42
5.10.1	Podsumowanie	42
6	Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi	43
7	Podsumowanie efektów realizacji dotychczasowego POŚ oraz prognoza stanu środowiska na lata obowiązywania aktualnego POŚ	44
8	Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie.....	46
9	Monitoring, ewaluacja i sprawozdawczość z realizacji Programu Ochrony Środowiska..	55
	Spis rysunków.....	59
	Spis tabel	59
	Spis wykresów	60

Wykaz skrótów i wyjaśnienia pojęć

OZE – Odnawialne Źródła Energii

GUS- Główny Urząd Statystyczny

POŚ – Program Ochrony Środowiska

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

JST - Jednostka/i samorządu terytorialnego

JCWpd – Jednolita Część Wód Podziemnych

GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych

JCW – Jednolita Część Wód

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

RPO – Regionalny Program Operacyjny

PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

1 Wstęp

Niniejszy dokument, został opracowany zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2016 r. poz.672, z późn. zm.), uwzględniając część strategii „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko” dotyczących Ochrony Środowiska. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrze jest podstawowym dokumentem koordynującym działania na rzecz ochrony środowiska na terenie gminy. Zawiera cele i zadania, które powinna realizować gmina jak i inne podmioty w celu ochrony środowiska w jej granicach administracyjnych.

Ponadto dokument ten został opracowany zgodnie z najnowszymi wytycznymi Ministerstwa Środowiska: *Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, Warszawa 2 września 2015.*

Program podsumowuje stan środowiska gminy oraz zawiera zestawienie jego słabych i mocnych stron (analiza SWOT).

Dzięki kompleksowemu ujęciu stanu środowiska na terenie gminy możliwe stało się zdefiniowanie na tej podstawie celów środowiskowych, do jakich powinno się dążyć kierując dobrem środowiska i ideą zrównoważonego rozwoju.

Uregulowania prawne obligują do opracowania Programów Ochrony Środowiska na wszystkich szczeblach samorządowych. Ich celem jest określenie polityki ochrony środowiska w regionie, przy założeniu harmonijnego i zrównoważonego rozwoju. Podstawowym zadaniem programów ochrony środowiska jest pomoc w rozwiązywaniu istniejących problemów, jak również przeciwdziałanie zagrożeniom, które mogą pojawić się w przyszłości. Opracowane na wszystkich szczeblach „Programy Ochrony Środowiska” winny uwzględniać aktualną sytuację i specyfikę jednostek wchodzących w ich skład.

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrze do roku 2020”, jest aktualizacją i kontynuacją dotychczasowego „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrze na lata 2014 – 2017 z perspektywą do 2021 roku”.

Niniejszy dokument jest zgodny z obowiązującymi wymogami, inwentaryzuje aktualny stan środowiska i system monitorowania jego zmian oraz określa niezbędne działania dla ochrony środowiska w ścisłym powiązaniu z głównymi kierunkami rozwoju województwa mazowieckiego. Program ten powinien stanowić płaszczyznę koordynacji

działań w skali ponadlokalnej (ponadgminnej) na rzecz środowiska. Określa on ramy działań w takich dziedzinach jak między innymi ochrona zlewni rzek i obszarów o wysokich walorach przyrodniczo - krajobrazowych.

2 Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Podstawowym celem sporządzania i uchwalania Programu Ochrony Środowiska (POŚ) jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. POŚ stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu JST.

W niniejszym dokumencie dokonano oceny aktualnego stanu środowiska oraz przeanalizowano możliwości jego poprawy na terenie Gminy Dobrze z uwzględnieniem dziesięciu obszarów przyszłej interwencji:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza,
- Zagrożenia hałasem,
- Pole elektromagnetyczne,
- Gospodarowanie wodami,
- Gospodarka wodno-ściekowa,
- Zasoby geologiczne,
- Gleby,
- Gospodarka odpadami,
- Zasoby przyrodnicze,
- Zagrożenia poważnymi awariami.

Każdy z dziesięciu wyżej wymienionych obszarów zawiera podsumowanie i analizę SWOT, która ma na celu pokazania mocnych stron gminy oraz tych, które wymagają interwencji - słabych stron. Analiza ukazuje również szanse na poprawę stanu środowiska oraz zagrożenia, które mogą wpłynąć negatywnie na środowisko.

W celu poprawy stanu środowiska na terenie Gminy Dobrze planowana jest realizacja 20 zadań, do których przypisano wskaźniki, które ułatwią prowadzenie monitoringu realizacji POŚ oraz będą stanowiły podstawę przygotowywania raportu z jego wykonania.

3 Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Niniejszy dokument spójny jest za celami oraz kierunkami interwencji/działań ujętych m. in. w następujących dokumentach strategicznych:

I. Strategia Rozwoju Kraju 2020:

Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka:

– Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko:

- Priorytetowy kierunek interwencji II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami,
- Priorytetowy kierunek interwencji II.6.2. Poprawa efektywności energetycznej;

II. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”:

- Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię:
  - Kierunek interwencji 2.2. Poprawa efektywności energetycznej;
- Cel 3. Poprawa stanu środowiska:
  - Kierunek interwencji 3.1. Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki,
  - Kierunek interwencji 3.2. Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne,
  - Kierunek interwencji 3.5. Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy;

III. Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”:

- Cel 3: Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców:
  - Działanie 3.1.2. Podnoszenie społecznej świadomości i poziomu wiedzy na temat wyzwań zrównoważonego rozwoju i zmian klimatu,

- Działanie 3.2.1. Poprawa efektywności energetycznej i materiałowej przedsięwzięć architektoniczno - budowlanych oraz istniejących zasobów;
- IV. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020:
- Cel szczegółowy 2. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej:
    - Kierunek interwencji 2.1.4. Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków,
    - Kierunek interwencji 2.1.5. Rozwój systemów zbiórki, odzysku i unieszkodliwiania odpadów.
- V. Plan gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego na lata 2016 – 2021 z uwzględnieniem lat 2022 - 2027:
- Cel szczegółowy: Zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych:
    - Kierunek interwencji: Rozbudowa i modernizacja Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów.
  - Cel szczegółowy: Ograniczenie liczby miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych.
- VI. Program ochrony środowiska województwa mazowieckiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 r.
- Cel szczegółowy: poprawa jakości środowiska:
    - Kierunek interwencji:
      - a) Poprawa jakości powietrza, w tym dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego dla ozonu do 2020 r,
      - b) Poprawa jakości wód,
      - c) Racjonalna gospodarka odpadami.
  - Cel szczegółowy: racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych
    - Kierunek interwencji: efektywne wykorzystanie energii.
  - Cel szczegółowy: Edukacja ekologiczna mieszkańców,

- Kierunek interwencji: wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców Mazowsza.

VII. Program Ochrony Powietrza dla strefy mazowieckiej:

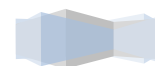
- Cel szczegółowy: przywrócenie naruszonych standardów jakości powietrza, a przez to poprawa warunków życia mieszkańców, podwyższenie standardów cywilizacyjnych oraz lepsze jakości życia w aglomeracji
  - Kierunek interwencji: redukcja emisji dwutlenku węgla poprzez termomodernizację budynków,
  - Kierunek interwencji: Wdrażanie instalacji OZE, jako alternatywnych źródeł energii.

VIII. Program Ochrony Środowiska w powiecie mińskim na lata 2013—2016 z perspektywą do roku 2020:

- Kierunek interwencji:
  - Ochrona powietrza atmosferycznego,
  - Ochrona zasobów wodnych,
  - Bezpieczeństwo ekologiczne.

Niniejszy POŚ kontynuuje cele Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrze na lata 2014 – 2017 z perspektywą do roku 2021.

- poprawa stanu wód powierzchniowych, ochrona wód podziemnych i rozwój infrastruktury z zakresu gospodarki wodno-ściekowej,
- poprawa jakości powietrza, poprzez ograniczenie emisji dwutlenku węgla do atmosfery.

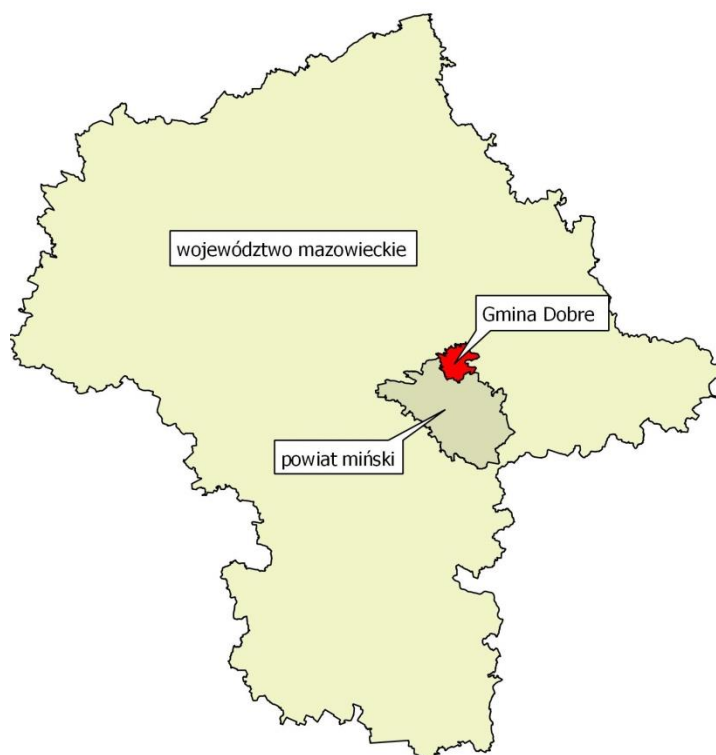

4 Charakterystyka obszaru Gminy Dobre

4.1 Położenie geograficzne i powierzchnia terenu

Gmina Dobre jest gminą wiejską, będąca jedną z trzynastu gmin powiatu mińskiego. Gmina leży w województwie mazowieckim i zajmuje powierzchnię około 125 km².

Rysunek 1. Położenie Gminy Dobre na tle województwa mazowieckiego oraz powiatu mińskiego

Źródło: Opracowanie własne

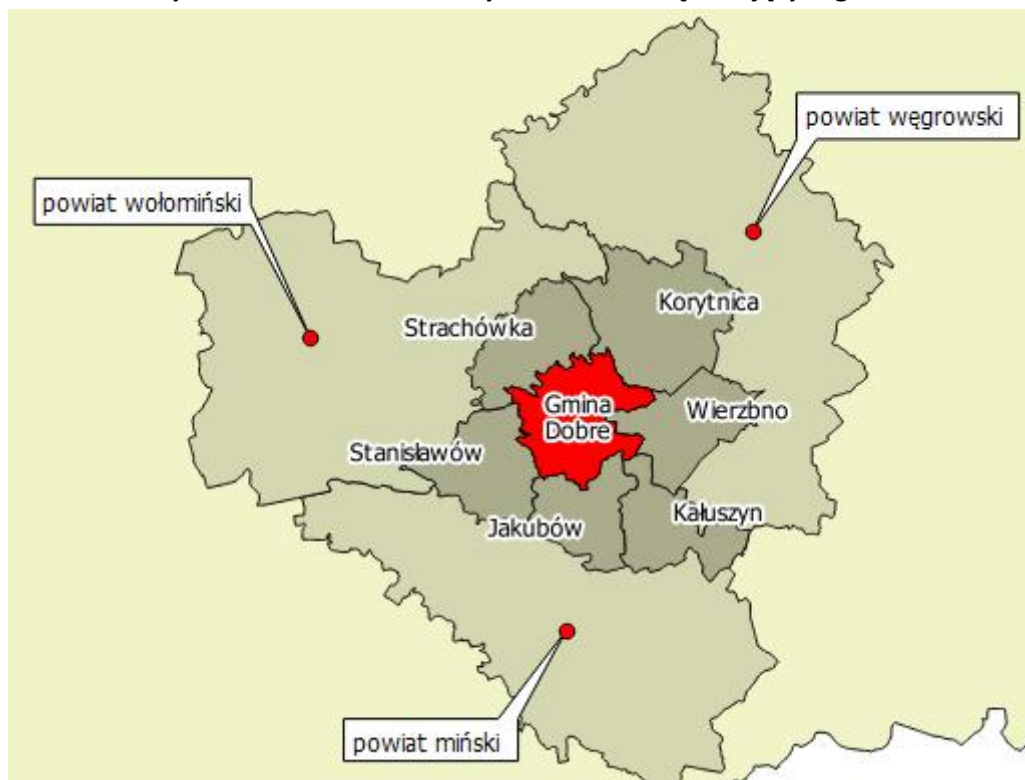
Gmina sąsiaduje z:

- trzema gminami powiatu mińskiego - Jakubów, Kałuszyn, Stanisławów,
- dwiema gminami powiatu węgrowskiego – Wierzbno i Korytnica,
- jedną gminą powiatu wołomińskiego – Strachówka.

Rysunek 2. Położenie Gminy Dobrze na tle sąsiadujących gmin

Źródło: Opracowanie własne

Siedzibą Urzędu Gminy jest miejscowość Dobrze, która zamieszkiwana jest przez 1799¹ mieszkańców. Sieć osadnicza gminy obejmuje 40 miejscowości.

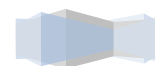
Gmina Dobrze położona jest na granicy dwóch mezoregionów: Równiny Wołomińskiej i Wysoczyzny Kałuszyńskiej. Główna część gminy leży na zdenudowanej wysoczyźnie morenowej, zaś jej część północno-zachodnia—na równinie denudacyjnej stożka napływowego. W południowej części gminy zlokalizowane są wzgórza morenowe o wysokości przekraczającej 200 m n.p.m. (rejon wsi Młęcin). Sam obszar wysoczyzny morenowej wznosi się na wysokości 150-200 m n.p.m. Wzgórza wydmore są nieliczne i występują na zachód i południowy-zachód od wsi Dobrze².

Odległość Gminy Dobrze od Warszawy wynosi 50 km, od Mińska Mazowieckiego - 20 km, od Siedlec - 56 km. Przez gminę przebiegają ważne drogi kołowe:

- wojewódzka - Nr 637 Warszawa - Sulejówek - Stanisławów - Węgrów (w relacji zachód - wschód),

¹ Bank Danych Lokalnych GUS, dane za rok 2014

² Strategia zrównoważonego rozwoju gminy Dobrze do 2020 roku

- krajowa - Nr 50 Płońsk - Sochaczew - Mszczonów - Góra Kalwaria - Mińsk Mazowiecki - Ostrów Mazowiecka (północno-zachodnia część gminy).

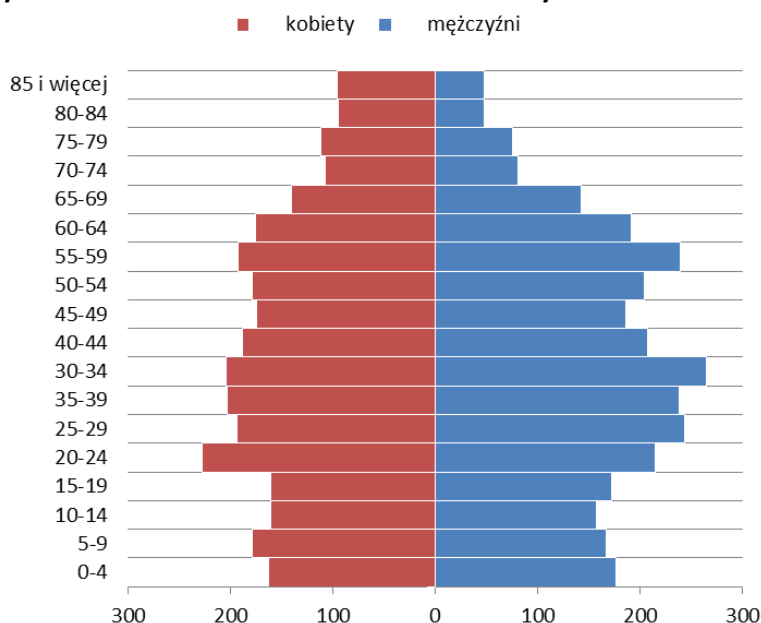
4.2 Demografia

W 2016 roku Gminę Dobrze zamieszkiwało 6025³ osób, z czego 49,5% (2980 osób) stanowiły kobiety, a 50,5% (3045osób) mężczyźni⁴. 100 % mieszkańców zamieszkuje tereny wiejskie.

Gęstość zaludnienia w gminie wynosi 48 osób/km² i jest niższa niż średnia dla powiatu mińskiego (130 osoby/km²)⁵. Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowi 20,2 % ogółu ludności gminy. Ludność w wieku produkcyjnym 61,1 % mieszkańców gminy. W wieku poprodukcyjnym jest 18,7 % ludności.

Najliczniejszym sołectwem Gminy Dobrze jest miejscowość Dobrze (1799 osób) oraz Walentów (1118 osób). Najmniej liczne miejscowości to Marcelin (24 osoby), Jaczewek (26 osób), oraz Świdrów (33 osoby)⁶.

Wykres 1. Struktura wieku mieszkańców Gminy Dobrze w 2015 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, 2015

³ UG Dobrze

⁴ Bank Danych Lokalnych GUS (dane za rok 2015)

⁵ Ibidem

⁶ www.gminadobrze.bip.net.pl

Najliczniejsze grupy wiekowe mieszkańców Gminy Dobrze mieszczą się w przedziale od 20 do 45 lat, stanowią one ludność w wieku produkcyjnym.

Bezrobocie w Gminie Dobrze w 2015 roku wynosiło: 2,6%, liczba zarejestrowanych bezrobotnych to 158 osób⁷.

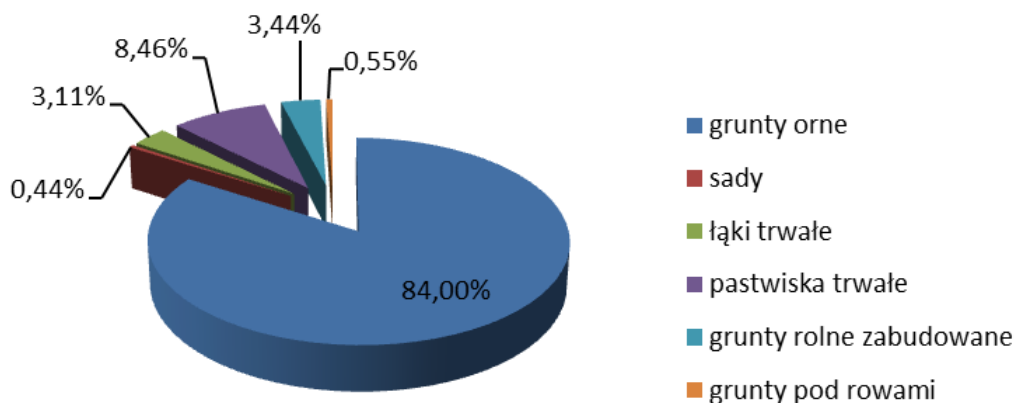
4.3 Gospodarka

4.3.1 Rolnictwo

Gmina Dobrze jest gminą typowo rolniczą. Na jej terenie znajduje się 940 gospodarstw rolnych, z czego 893 (95%) stanowią gospodarstwa prowadzące działalność rolniczą⁸. Gospodarstwa rolne ogółem zajmują powierzchnię 7397,8 ha, czyli niespełna 60% całkowitej powierzchni gminy.

Struktura użytkowania gruntów przedstawia się następująco.

Wykres 2. Struktura użytkowania gruntów rolnych na terenie Gminy Dobrze

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS 2014

Ze struktury obszarowej gospodarstw rolnych wynika, że udział gospodarstw małych, 1 - 5 ha (457), wynosi w Gminie Dobrze 48,6 %, gospodarstw średnich od 5 do 10 ha (310) – 32,9%⁹. Gospodarstwa o powierzchni większej niż 10 ha (142) zajmują około 15,1% całkowitej powierzchni gospodarstw rolnych.

Strukturę poszczególnych typów gospodarstw rolnych przedstawia tabela 1.

⁷ Bank Danych Lokalnych GUS (PSR 2010)

⁸ Ibidem

⁹ Ibidem

Tabela 1. Liczba i powierzchnia gospodarstw rolnych wg grup obszarowych użytków rolnych w Gminie Dobrze

	Ogółem	Do 1 ha włącznie	Powyżej 1 ha razem	1 – 5 ha	5 – 10 ha	10 – 15 ha	powyżej 15 ha
Liczba [szt.]	940	31	909	457	310	92	50
Powierzchnia [ha]	7397,8	57,72	7340,08	1797,01	2670,72	1302,29	1570,06

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PSR (dane za rok 2010)

Tabela 2. Struktura użytków rolnych w Gminie Dobrze w 2010 roku

Powierzchnia ogółem	powierzchnia użytków rolnych		użytki rolne pod zasiewami		sady		łąki		pastwiska	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
7397,80	5926,24	80,1	3610,42	48,8	24,48	0,3	1412,91	19,1	162,18	2,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PSR (dane za rok 2010)

Produkcja roślinna w gminie opiera się głównie na uprawie zbóż oraz ziemniaków.

4.3.2 Turystyka

Ze względu na swoje położenie Gmina Dobrze ma potencjał rozwoju turystyki, w szczególności agroturystyki i turystyki krajoznawczej.

Silnym atutem gminy w zakresie rozwoju turystyki są:

- atrakcyjne położenie - dotyczy to szczególnie obszarów wzdłuż rzek przepływających przez gminę, co stanowi też duży potencjał rozwojowy w tym zakresie,
- położenie w bliskim sąsiedztwie aglomeracji warszawskiej.

Na terenie gminy występują atrakcyjne obszary do uprawiania turystyki rowerowej i konnej, a także miejsca pod budownictwo letniskowe.

Czyste, zdrowe powietrze i malownicze położenie wielu miejscowości przyciągają mieszkańców miast i są zachętą do spędzania wolnego czasu na terenie Gminy Dobrze. Tereny te są zazwyczaj położone w okolicach lasów oraz strumieni lub małych rzek.

W centrum Dobrego, na rynku wznosi się zabytkowy Kościół Rzymsko-Katolicki p.w. św. Mikołaja, wybudowany w stylu gotyckim, nieopodal którego stoi pomnik Józefa Piłsudskiego.

Znajduje się tu również Muzeum Konstantego Laszczki – znanego na całym świecie artysty- rzeźbiarza, W Makówcu Dużym wzniesiono pomnik na cześć bohaterskich żołnierzy Powstania Listopadowego, którzy stoczyli tu bitwę z wojskami rosyjskimi. W oddalonej o 5 km od Dobrego miejscowości Ruda Pniewnik, znajduje się murowany dworek z przełomu XIX i XX w. oraz pozostałości parku krajobrazowego. Ponadto w miejscowości Rudzienko znajduje się dwór z czasów napoleońskich.

W miejscowościach Młęczin i Gęsiarka Borowa znajdują się stadniny koni, w których świadczone są usługi jeździeckie, przejażdżki konne i dorożką.¹⁰

Gmina Dobre posiada dobre warunki do rozwoju agroturystyki. Obecnie na jej terenie funkcjonują obiekty takie jak:

- Agroturystyka Jolanta Olszyna – Kąty Borucza,
- Gospodarstwo Agroturystyczne – Kąty Borucza,
- Gospodarstwo agroturystyczne – BANIA,
- Gospodarstwo agroturystyczne Sławomira Sobiepanka,
- Stajnia Kasztan, Anna Białkowska.

4.3.3 Zabytki

Do zabytków znajdujących się w Ewidencji Zabytków zaliczamy następujące obiekty (stan na 31 marca 2016)¹¹:

Dobre

- kościół par. pw. św. Mikołaja, 1873-1878, nr rej.: A-307 z 29.12.1983 oraz 391 z 30.03.1987
- cmentarz kościelny, j.w.

Kobylanka

- park dworski, nr rej.: A-452 z 3.12.1996

Makówiec Mały

- młyn wodny, k. XIX, 1940, nr rej.: A-285 z 2.10.1981.

Nowa Wieś

- zespół dworski, 2 poł. XIX, nr rej.: A-300 z 5.09.1983:

¹⁰ www.gminadobre.pl (dostęp dnia .26.09.2016)

¹¹ www.nid.pl (dostęp z dnia 26.09.2016)

- dwór, drewniany,
- park.

Ruda-Pniewnik (Piwki)

- dwór, pocz. XX, nr rej.: 189 z 20.11.1959:

Rudzienko

- zespół pałacowy, poł. XIX, nr rej.: 652 z 9.04.1962:
  - pałac.

4.4 Przemysł

W Gminie Dobre zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej (372 podmioty) należą głównie do sektora prywatnego (359 podmiotów).

Tabela 3. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji PKD

Lp.	Podmioty gospodarki narodowej wg sekcji PKD		Liczba jednostek gospodarczych na rok 2014	
			sektor prywatny	sektor publiczny
1	Sekcja A	Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo	2	-
2	Sekcja B	Górnictwo i wydobywanie	4	-
3	Sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe	32	-
5	Sekcja E	Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	-
6	Sekcja F	Budownictwo	59	-
7	Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	116	-
8	Sekcja H	Transport i działalność magazynowa	48	-
9	Sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	7	-
10	Sekcja J	Informacja i komunikacja	4	-
11	Sekcja K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1	-
12	Sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2	-
13	Sekcja M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	18	-
14	Sekcja N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	15	-
15	Sekcja O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	9	2

Lp.	Podmioty gospodarki narodowej wg sekcji PKD		Liczba jednostek gospodarczych na rok 2014	
			sektor prywatny	sektor publiczny
16	Sekcja P	Edukacja	5	6
17	Sekcja Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	7	2
18	Sekcja R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2	1
19	Sekcja S	Pozostała działalność usługowa	27	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, 2015

Na terenie Gminy Dobrze zlokalizowane są następujące zakłady związane z rolnictwem, leśnictwem i przetwórstwem spożywczym oraz zakłady produkcyjne i usługowe¹²:

- Spółdzielnia Kótek Rolniczych - Dobrze,
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna - Rudzienko,
- Gminna Spółdzielnia Samopomoc Chłopska - Dobrze,
- „Wienerberger” Zakład Produkcji Cegły - Rudzienko,
- Stacje paliw: PKN Orlen - Dobrze, stacja gazowa - Dobrze,
- „Belpol” Zakład Meblowy - Poręby Nowe,
- „Dobrze” Zakład Mięśny - Świdrów,
- „Rafplast” Produkcja i sprzedaż okien PCV - Dobrze
- „Bags” Przewóz osób - Dobrze,
- Piekarnia - Dobrze,
- Zakład Piekarniczo-Cukierniczy - Dobrze,
- Hurtownia Materiałów Budowlanych, Transport Międzynarodowy - Poręby Nowe,
- Zakład Stolarski - Dobrze,
- „Zgoda” - Dobrze, Apteka – Dobrze,
- Firma Handlowo Usługowa „DOMET”,
- Skład Opału w Dobrem.

¹² Strategia zrównoważonego rozwoju Gminy Dobrze do 2020 roku

5 Ocena aktualnego stanu środowiska Gminy Dobre – obszary interwencji

5.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

Gmina Dobre położona jest na obszarze o wyraźnym wpływie klimatu kontynentalnego, charakteryzującym się większymi od średnich w Polsce amplitudami temperatury powietrza, dość późną i stosunkowo krótką wiosną, długim latem, długą i chłodną zimą z trwałą pokrywą śnieżną oraz większymi opadami atmosferycznymi.

Charakterystyczne wskaźniki klimatyczne przedstawiają się następująco:

- Średnia temperatura stycznia – 3,2°C,
- Średnia temperatura lipca – 18,2°C,
- Średnia roczna temperatura – 7,0°C,
- Długość zimy – 97 dni,
- Średnia długość lata – 98 dni,
- Średni roczny opad – 560-623 mm,
- Liczba dni z pokrywą śnieżną – 74,
- Liczba dni z przymrozkami – 118,
- Średnia roczna prędkość wiatru – 30m/s.¹³

Lokalne odkształcenia warunków klimatycznych występują w dolinach, Osownicy i Rządzy oraz w większych obniżeniach terenowych. Panuje tam tendencja do inwersji termicznej, zwiększonej wilgotności powietrza i zwiększonej częstości mgieł¹⁴.

Badanie i ocena jakości powietrza jest realizowana przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w oparciu o przepisy art. 85-95 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2016 r. poz. 672 z późn. zm.). Powyższe przepisy wraz z rozporządzeniami Ministra Środowiska z dnia 13 września 2012 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1032) oraz z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031)

¹³ Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Dobre (2011)

¹⁴ Ibidem

definiują system monitoringu powietrza, określają zakres i sposób badania jakości powietrza, określają minimalną liczbę stacji oraz metody i kryteria oceny.

Oceny jakości powietrza są wykonywane w odniesieniu do obszaru danej strefy. Obowiązujący układ stref określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w *sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza* (Dz. U. 2012 poz. 914), zgodnie z którym w województwie mazowieckim ocenę wykonuje się dla stref:

- aglomeracji warszawskiej,
- miasta Płock,
- miasta Radom,
- strefy mazowieckiej.

Rysunek 3 Podział województwa mazowieckiego na strefy

Źródło: WIOŚ Warszawa

Tabela 4 Klasyfikacja stref na podstawie wyników pomiarów (2015)

Nazwa strefy	Kod strefy	Klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń w obszarze strefy										
		SO ₂	NO ₂	CO	PM ₁₀	PM _{2,5}	C ₆ H ₆	Pb	As	Cd	B(a)P	O ₃
Strefa mazowiecka	PL1404	A	A	A	C	C ₁	A	A	A	A	C	D ₂

Źródło: WIOŚ Warszawa

klasa A – jeżeli stężenia substancji na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych bądź poziomów docelowych;

klasa C – jeżeli stężenia substancji na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony

klasa D₂ – stężenia ozonu i współczynnik AOT₄₀ przekraczają poziom celu długoterminowego

klasa C₁ – stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.

Na terenie Gminy Dobrze nie ma punktów pomiarowych dla zanieczyszczeń powietrza. Prowadzone przez WIOŚ w Warszawie badania pomiaru stężeń zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego, są mocno uogólnione ze względu na uśrednienie ich dla całej strefy mazowieckiej, w której znajduje się gmina.

Poziom stężeń pyłu PM_{2,5} został przekroczony, w wyniku klasyfikacji strefa mazowiecka otrzymała klasę C₂. Ponadto poziomy stężenia B(a)P w pyłe PM₁₀ były bardzo wysokie, szczególnie w sezonie grzewczym. Strefa mazowiecka w wyniku klasyfikacji otrzymała klasę C. W przypadku pozostałych zanieczyszczeń: dwutlenku azotu (NO₂), dwutlenku siarki (SO₂), benzenu (C₆H₆) oraz metali ciężkich badania wykazały poziomy zgodne z ustalonymi normami. W przypadku O₃, strefie mazowieckiej nadano klasę D₂.

Tabela 5. Statystyki wyników modelowania matematycznego imisji dla wybranych zanieczyszczeń powietrza - średnie, średnioroczne wartości dla Gminy Dobrze

powiat	gmina	Uśrednione dla obszaru gmin wartości				
		PM ₁₀ rok	Liczba dni z przekroczeniem średniego stężenia PM ₁₀ 50 µg/ m ³	PM _{2,5} rok	B(a)P rok	NO ₂ rok
miński	Dobrze	9,4 µg/ m ³	0	9,0 µg/ m ³	0,6 ng/ m ³	5,0 µg/ m ³
Wartości dopuszczalne						
		40 µg/ m ³	-	20 µg/ m ³	-	40 µg/ m ³

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim raport za rok 2015, WIOŚ Warszawa

Z wyników modelowania matematycznego emisji wynika, że stan powietrza na terenie gminy nie przekroczył dopuszczalnych wartości.

5.1.1 Podsumowanie

Na obszarze Gminy Dobre ogólny stan powietrza jest dobry. Nie występują tu zakłady przemysłowe, mogące negatywnie wpłynąć na stan powietrza. Potencjalnymi źródłami zanieczyszczeń mogą być ośrodki przemysłowe znajdujące się poza granicami administracyjnymi gminy. Największe stężenie zanieczyszczeń w powietrzu obserwujemy podczas sezonu grzewczego, co związane jest z wykorzystaniem oleju opałowego oraz węgla kamiennego jako głównego źródła energii.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Dobry stan jakości powietrza na terenie gminy 	<ul style="list-style-type: none"> Niewystarczający stopień wykorzystania źródeł energii odnawialnej, które ograniczyłyby emisję zanieczyszczeń do powietrza Znaczny udział zanieczyszczeń pochodzących ze spalania paliw wysoko zanieczyszczających, głównie węgla kamiennego
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Rozwój energetyki odnawialnej 	<ul style="list-style-type: none"> Wzrost udziału paliw kopalnych jako źródeł energii

5.2 Zagrożenia hałasem

Na terenie Gminy Dobre główne znaczenie ma hałas drogowy z przebiegających przez jej teren dróg. Jest on coraz bardziej uciążliwy dla mieszkańców i środowiska ze względu na stale rosnącą liczbę środków transportu.

W 2015 roku na terenie powiatu mińskiego prowadzony był przez Generalną Dyрекcyję Dróg Krajowych i Autostrad— monitoring hałasu. Do dróg objętych odcinkową analizą

poziomu hałasu, przebiegających przez teren Gminy Dobrze należy DK 50. Punkty pomiarowe nie były zlokalizowane w obrębie Gminy Dobrze.

5.2.1 Podsumowanie

Klimat akustyczny w Gminie Dobrze jest wysoce zadowalający. Nie występują tu tereny przemysłowe mogące znacząco wpłynąć na klimat akustyczny terenu.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Stosunkowo mała liczba osób narażonych na hałas 	<ul style="list-style-type: none"> Drogi wojewódzkie przebiegające przez teren gminy
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Zmniejszenie wpływu hałasu drogowego poprzez zadrzewienia przydrożne oraz ekrany akustyczne 	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój ruchu drogowego może przyczynić się do wzrostu hałasu

5.3 Pola elektromagnetyczne

Zgodnie z art. 123 i 124 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w ramach państwowego monitoringu środowiska powinien prowadzić okresowe badania kontrolne poziomów pól elektromagnetycznych oraz aktualizować corocznie rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

Na podstawie monitoringu prowadzonego przez WIOŚ wynika, że występujące w środowisku na terenie Województwa Mazowieckiego poziomy pól elektromagnetycznych są mniejsze od poziomów dopuszczalnych (dopuszczalny poziom w zależności od częstotliwości wynosi od 7 V/m do 20 V/m).

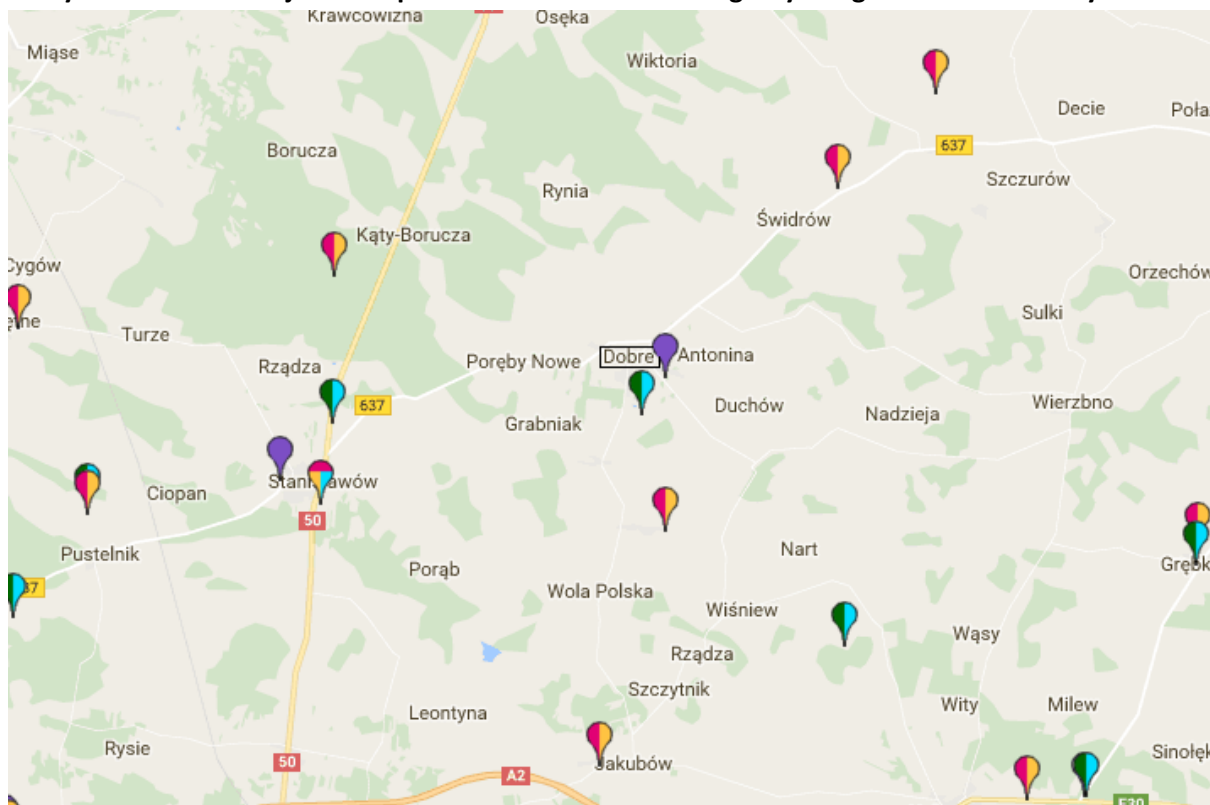
Według wyników monitoringu PEM, prowadzonego przez WIOŚ, o chwili obecnej (2016 rok) nie stwierdzono przekroczeń wartości dopuszczalnych emisji fal

elektromagnetycznych pochodzących z przedstawionych poniżej źródeł (linii energetycznych i nadajników telefonii komórkowej) w miejscach dostępnych dla ludności¹⁵.

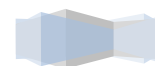
Rysunek 4 Lokalizacja źródeł promieniowania elektromagnetycznego na terenie Gminy Dobre

Źródło: www.beta.btsearch.pl (dostęp z dnia 30.09.2016)

5.3.1 Podsumowanie

W Gminie Dobre nie istnieje zagrożenie spowodowane przekroczeniem dopuszczalnych wartości promieniowania elektromagnetycznego.

¹⁵ WIOŚ w Warszawie

Analiza SWOT

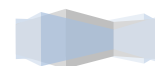
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Funkcjonujące sztuczne źródła radiacji na terenie gminy nie stwarzają zagrożenia dla ludności i nawet ewentualna awaria może mieć charakter wyłącznie miejscowy Dotychczasowy poziom tła elektromagnetycznego nie powoduje znaczącego zagrożenia środowiska i ludności 	-
Szanse	Zagrożenia
-	<ul style="list-style-type: none"> Możliwe przekroczenie za kilka lat dopuszczalnego poziomu w związku z rozwojem sieci elektromagnetycznych i zwiększoną liczbą urządzeń elektrycznych Awaria źródeł radiacji

5.4 Gospodarowanie wodami

5.4.1 Wody powierzchniowe

Gmina Dobrze leży w dorzeczu Bugu. Jej część południowa należy do zlewni rzeki Rządzy, zaś część północna do zlewni rzeki Osownicy. Doliny rzek są zgłębione od 2 do 5 m poniżej otaczającego terenu. Ich koryta tworzą liczne zakola. Dolinki dopływów tych rzek są płytkie, słabo zaznaczające się w terenie. Inne ciek, stanowiące dopływy wymienionych wyżej dwóch rzek, mają charakter jedynie lokalny. Wśród nich należy wymienić:

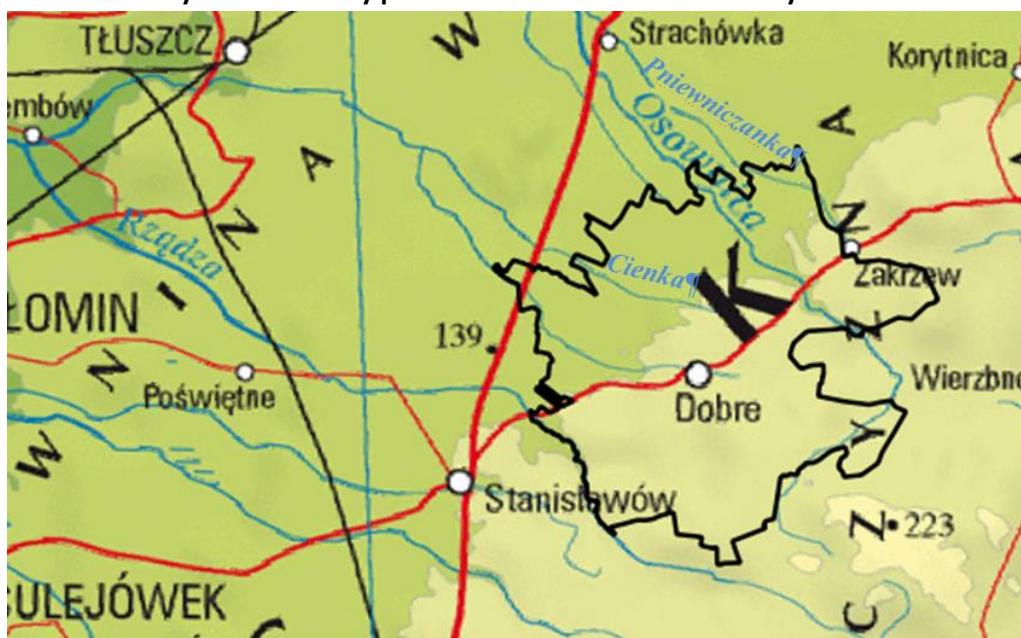
- Pniewiczanka,
- Świdrowianka,
- Cienka,
- Boruczanka,

- Kobylanka.

Sieć drobnych cieków jest liczna, uzupełniona bogatą siecią rowów i kanałów melioracyjnych. Zbiorniki wodne są nieliczne. Można do nich zaliczyć kompleks stawów we wsi Rudzienko należący do zlewni Rządzy, w południowej części gminy.

Rysunek 5. Wody powierzchniowe na terenie Gminy Dobrze

Źródło: Opracowanie własne

Głównym źródłem zanieczyszczeń wód powierzchniowych są nieoczyszczone ścieki przedostające się do gleby, a następnie do wód.

Monitoring rzek przepływających przez Gminę Dobrze prowadzony jest przez WIOŚ w Warszawie, jednak w latach 2010 – 2015, nie był on prowadzony na terenie gminy.

5.4.2 Obszary zagrożone podtopieniami

W gminie nie ma ryzyka zagrożenia podtopieniami¹⁶.

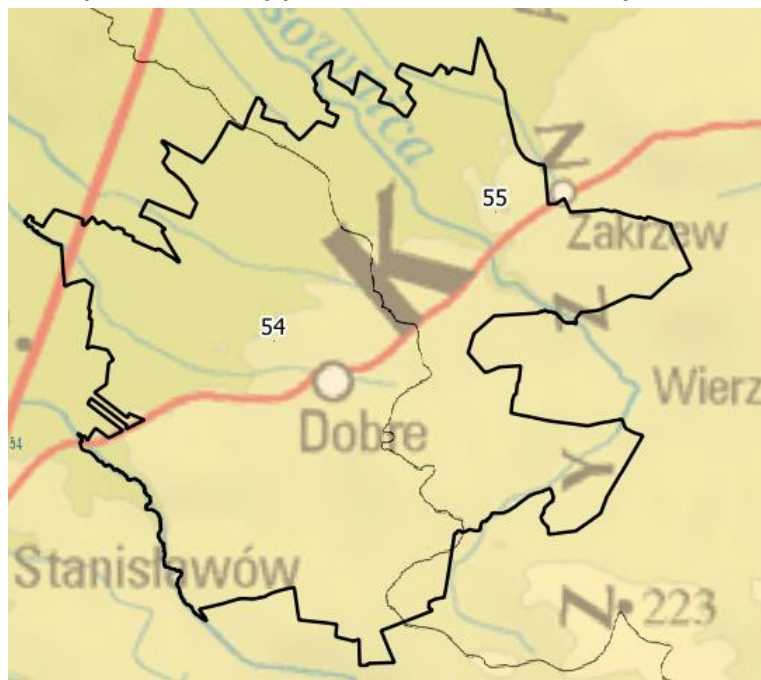
¹⁶ <http://mapy.isok.gov.pl/imap/> (dostęp z dnia 25.11.2016 r.)

5.4.3 Wody podziemne

W Gminie Dobre występują dwie jednolite części wód podziemnych: JCWPd 54 oraz JCWPd 55.¹⁷:

Rysunek 6. Wody podziemne na terenie Gminy Dobre

Źródło: www.psh.gov.pl (dostęp z dnia 25.09.2016)

JCWPd 54 - w czwartorzędzie występuje jeden lub dwa poziomy wodonośne niebędące w łączności hydraulicznej z poziomem mioceńskim. Pojedynczy poziom mioceński występuje na części obszaru JCWPd i z reguły nie posiada łączności z poziomem oligoceńskim. W utworach oligocenu występuje jeden lub dwa poziomy wodonośne, przy czym dolny poziom ma kontakt hydrauliczny z zasolonymi wodami kredy.

Cechą charakterystyczną JCWPd 54 jest bardzo zasobny GZWP 222 (Dolina Środkowej Wisły).

GZWP występujące w obrębie JCWPd 54: 215, 214, 222, 221

JCWPd 55 - na obszarze całej jednostki występuje jeden bądź dwa, a lokalnie nawet trzy poziomy czwartorzędowe. Ponadto wykształcone są poziomy wodonośne: mioceński, oligoceński oraz lokalnie kredowy. Generalnie wszystkie wymienione poziomy nie są ze sobą

¹⁷ www.psh.gov.pl

w bezpośredniej więzi hydraulicznej. Jedynie lokalnie poziom mioceński i oligoceński występują ze sobą w łączności hydraulicznej.

GZWP występujące w obrębie JCWPd 55: 215, 221, 222, 223, 224

Na terenie gminy, na potrzeby zbiorowego zaopatrzenia mieszkańców w wodę, eksploatowane są 3 ujęcia wód podziemnych:

1. ujęcie w miejscowości Dobre o średnim dobowym poborze wód wynoszącym 500 m³,
2. ujęcie w miejscowości Młęczin o średnim dobowym poborze wód wynoszącym 114,10 m³,
3. ujęcie w miejscowości Czarnogłów o średnim dobowym poborze wód wynoszącym 317,10 m³.

5.4.4 Podsumowanie

Na terenie Gminy Dobre, nie prowadzono monitoringu wód. Ważne jest jednak ciągłe dążenie do minimalizowania potencjalnych źródeł ich zanieczyszczenia. W celu zapobiegania zanieczyszczeniu wód konieczna jest rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków, sieci kanalizacyjnej i wodociągowej oraz zastępowanie zbiorników bezodpływowych przydomowymi oczyszczalniami ścieków.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Istniejące zasoby wód podziemnych, 	<ul style="list-style-type: none"> Brak monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych, Małe zasoby wód powierzchniowych,
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Możliwość nawiązania współpracy z sąsiednimi Jednostkami Samorządu Terytorialnego w celu poprawy stanu i jakości wód, Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych Rozwój sieci kanalizacyjnej, większa liczba przydomowych oczyszczalni ścieków 	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój sieci osadniczej, infrastruktury technicznej i rolnictwa skutkujący zwiększonym poborem wody, większą produkcją ścieków i zwiększonym spływem powierzchniowym z pól uprawnych,

5.5 Gospodarka wodno-ściekowa

Charakterystyka sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, na terenie Gminy Dobrze została przedstawiona w tabeli 6. Długość sieci wodociągowej wynosi 134,2 km i zasila ona w wodę 75,1% mieszkańców gminy. Długość sieci kanalizacyjnej jest znacznie mniejsza, wynosi ok. 11,5 km¹⁸.

Z danych zawartych w tabeli 6 wynika, że zużycie wody w gminie na jednego mieszkańca jest wyższe niż średnia dla powiatu mińskiego i wynosi 38,1 m³/mieszkańca.

Tabela 6. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna na terenie Gminy Dobrze i powiatu mińskiego w 2015 roku

Jednostka terytorialna	Sieć [km]		Sieć [km/100km ²]		Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca [m ³]	Ścieki komunalne odprowadzane siecią kanalizacyjną (razem) [dm ³]
	wodociągowa	kanalizacyjna	wodociągowa	kanalizacyjna		
powiat miński	1709,4	414,7	146,9	40,9	31,0	2906,0
Gmina Dobrze	134,2	11,5	103,6	8,8	38,1	55,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (2015)

Liczba i procent ogółu ludności korzystającej z urządzeń komunalnych dla lat 2014-2015 zostały przedstawione w tabeli 7. Zwiększył się udział ludności korzystającej zarówno z sieci wodociągowej, jak i kanalizacyjnej. Procent ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w Gminie Dobrze w 2015 roku (23,7%) jest znacznie niższy niż korzystających z sieci wodociągowej (75,1%)¹⁹.

Tabela 7. Ludność korzystająca z urządzeń komunalnych w Gminie Dobrze w latach 2014 - 2015

Jednostka terytorialna		Ludność korzystająca z sieci			
		Wodociągowej		Kanalizacyjnej	
		Ogółem	% ludności ogółem	Ogółem	% ludności ogółem
powiat miński	2014	1709,4	88,2	475,4	48,7
	2015	1803,7	89,1	519,7	51,4
Gmina Dobrze	2014	4444	73,9	1357	22,6
	2015	4516	75,1	1425	23,7

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

¹⁸ Bank Danych Lokalnych GUS dane za rok 2014

¹⁹ Ibidem

Tabela 8 przedstawia zestawienie ilościowe zbiorników bezodpływowych (szamb), oczyszczalni przydomowych oraz stacji zlewnych w Gminie Dobrze w latach 2013-2015.

Tabela 8 Gospodarka ściekowa poza oczyszczalnią w Gminie Dobrze w latach 2013-2015

Gromadzenie i wywóz nieczystości ciekłych	Rok		
	2013	2014	2015
	[szt.]		
Zbiorniki bezodpływowe (szamba)	922	922	922
Oczyszczalnie przydomowe	30	36	36
Stacje zlewnie	1	1	1

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Na przestrzeni lat liczba zbiorników bezodpływowych (szamb) nie uległa zmianie, natomiast liczba przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy nieznacznie wzrosła w stosunku do roku 2013.

W Gminie Dobrze znajdują się mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków, o łącznej przepustowości 175 m³/dobę. Obowiązujące pozwolenie wodno-prawne umożliwia zrzut oczyszczonych w niej ścieków komunalnych do rowu melioracyjnego B-R mającego ujście do rzeki Boruczanki o parametrach nieprzekraczających wartości:

- zawiesina ogólna - 50,0 mg/l,
- BZT₅ - 40 mg O₂/l,
- CHZT_{cr} - 150 mg O₂/l.

Z oczyszczalni korzysta 1760 mieszkańców gminy²⁰.

5.5.1 Podsumowanie

Sieć wodociągowa w gminie jest dobrze rozwinięta, korzysta z niej 75,1 % ogółu mieszkańców. Dalsza rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej (wodociągu, kanalizacji, przydomowych oczyszczalni ścieków) umożliwi dostęp do czystej wody dla mieszkańców oraz zmniejszy ryzyko zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych nieoczyszczonymi ściekami komunalnymi.

²⁰ Bank Danych Lokalnych GUS, dane za rok 2015

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwinięta sieć wodociągowa • Oczyszczanie ścieków na terenie gminy • Stała, niezwiększająca się liczba zbiorników bezodpływowych • Zwiększająca się liczba przydomowych oczyszczalni ścieków 	<ul style="list-style-type: none"> • Słaby wzrost stopnia skanalizowania • Mała liczba gospodarstw korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Dofinansowania na inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową • Rozbudowa sieci kanalizacyjnej • Rozbudowa i modernizacja istniejących oczyszczalni ścieków, zwiększenia ich przepustowości • Zwiększenie liczba gospodarstw korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków • Zmniejszenie udziału nieszczelnych bezodpływowych zbiorników (szamb) 	<ul style="list-style-type: none"> • Przedostawanie się zanieczyszczeń do gleb oraz wód powierzchniowych i podziemnych

5.6 Zasoby geologiczne

W Gminie Dobrze znajduje się 13 udokumentowanych złóż kopalin, których wykaz znajduje się w poniższej tabeli.

Tabela 9. Złóża kopalin w Gminie Dobrze

Lp.	Kopalina	Stan zagospodarowania zasobów	Nazwa złoża
1.	Piaski i żwiry	Z	Dobrze I
2.	Piaski i żwiry	T	Drop
3.	Piaski i żwiry	E	Drop I
4.	Piaski i żwiry	R	Drop II
5.	Piaski i żwiry	Z	Makowiec Duży
6.	Piaski i żwiry	Z	Makowiec Duży II
7.	Piaski i żwiry	R	Makowiec Duży I
8.	Piaski i żwiry	R	Makowiec Duży III
9.	Piaski i żwiry	R	Makowiec Mały
10.	Piaski i żwiry	R	Modecin
11.	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	P	Dobrze
12.	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	E	Tadeuszów-Rudzienko
13.	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	P	Oścyszyna

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny PIB — Bilans Zasobów Złóż Kopalin w Polsce (wg stanu na 31.12.2015)

Skróty literowe dotyczące stanu zagospodarowania zasobów w wykazach złóż oznaczają:

- E** – złoża eksploatowane;
- P** – złoża o zasobach rozpoznanych wstępnie
- R** – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo
- Z** – złoża, z którego wydobywanie zostało zaniechane
- T** – złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo

W Gminie Dobrze duże znaczenie mają złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej. Znajduje się tu filia austriackiego koncernu—Wienerberger, którego główna działalność skupia się na produkcji ceramicznych cegieł konstrukcyjnych, dachówek ceramicznych, systemu rur ceramicznych i z tworzyw sztucznych oraz ceramicznego i betonowego bruku.

5.6.1 Podsumowanie

W Gminie Dobre surowce naturalne, szczególnie surowce ilaste mają duże znaczenie gospodarcze. Produkowana w zakładzie ceramika budowlana znana jest nie tylko na rynku krajowym, ale również na całym świecie.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Występowanie złóż kopalin na terenie gminy • Możliwość rozwoju przemysłu ceramicznego i tworzenie nowych miejsc pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • Wysokie koszty wydobycia kopalin
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Dalszy rozwój przemysłu ceramicznego 	<ul style="list-style-type: none"> • Duża ingerencja w środowisko, prowadząca do degradacji obszarów, na których znajdują się złoża kopalin

5.7 Gleby

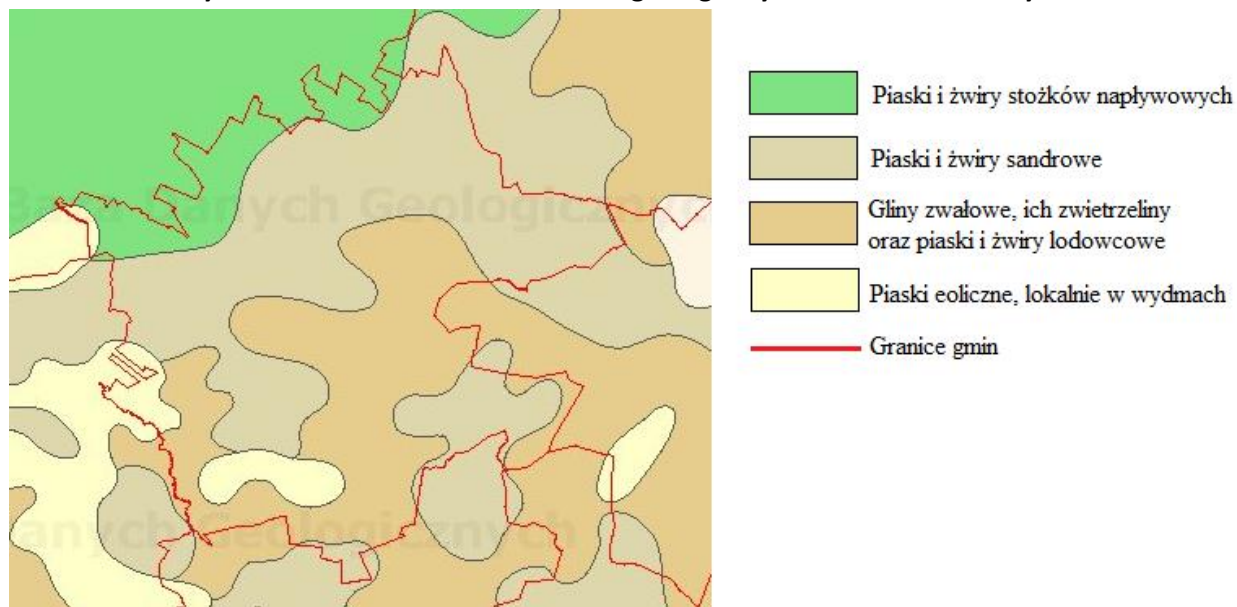
Na terenie Gminy Dobre występują gleby o słabej przydatności rolniczej, należące głównie do V i VI klasy bonitacyjnej. Najlepsze gleby znajdują się w południowo-wschodniej części gminy, we wsiach: Adamów, Czarnogłów, Młęcin, Wólka Czarnogłowska, a także na północ od Dobrego, we wsiach: Nowa Wieś, Sąchocin, Świdrów. Gleby I i II klasy w ogóle nie występują²¹.

W Gminie Dobre przeważającym typem genetycznym gleb są gleby płowe, brunatne wyługowane i opadowo-glejowe²², utworzone głównie na piaskach, żwirach i glinach pochodzenia lodowcowego, oraz piaskach eolicznych, których rozmieszczenie przedstawia poniższy rysunek.

²¹ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobre na lata 2014-2017z perspektywą do roku 2021

²² „Geografia fizyczna Polski”, Andrzej Richling, Katarzyna Ostaszewska, PWN, Warszawa 2005

Rysunek 7 Rozmieszczenie utworów geologicznych na obszarze Gminy Dobrze

Źródło: www.bazagis.pgi.gov.pl (dostęp z dnia 03.10.2016)

Ze względu na rodzaj skały macierzystej, na jakiej zostały utworzone gleby, w gminie przeważają gleby kwaśne, wymagające wapnowania—zajmujące ponad 70% powierzchni gminy. Utwory łatwo przepuszczalne takie jak piaski, czy żwiry zatrzymują małą ilość składników odżywczych, przez co istnieje problem z zasobnością gleb w pierwiastki, takie jak fosfor, czy magnez.

5.7.1 Podsumowanie

Gleby na terenie Gminy Dobrze charakteryzują się małą przydatnością do produkcji rolniczej. Przeważają gleby wykształcone na piaskach, o kwaśnym odczynie, wymagające wapnowania, oraz nawożenia.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Możliwość prowadzenia upraw 	<ul style="list-style-type: none"> Część gleb wymaga wapnowania; Duży udział gleb kompleksu słabego
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Rozwój rolnictwa oraz rolnictwa ekologicznego Przeprowadzenie badań gleb, w celu ustawienia odpowiednich dawek nawozów, 	<ul style="list-style-type: none"> Erozja wodna i wietrzna

5.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Zgodnie z Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2016 - 2021 z uwzględnieniem lat 2022 – 2027, Gmina Jakubów wchodzi w skład regionu wschodniego.. W skład tego obszaru zaliczono 96 gmin z powiatów: garwolińskiego, łosickiego, m. Ostrołęki, m. Siedlce, makowskiego, mińskiego, ostrołęckiego, ostrowskiego, pułtuskiego, siedleckiego, sokołowskiego, węgrowskiego, wołomińskiego, wyszkowskiego.

Na terenie regionu wschodniego znajdują się:

- Regionalne instalacje do przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych w Goworkach, Starym Lubiejewie oraz Woli Suchożebrskiej, zarządzane przez:
  - Ostrołęckie Towarzystwo Budownictwa Społecznego ul. B. Joselewicza 1, 07-410 Ostrołęka;
  - Zakład Gospodarki Komunalnej w Ostrowi Mazowieckiej Sp. z.o.o ul. B. Prusa 66, 07-300 Ostrów Mazowiecka;
  - Zakład Utylizacji odpadów Sp. z.o.o ul Błonie 3, 08-110 Siedlce;
- Kompostownie odpadów zielonych i innych odpadów ulegających biodegradacji zbieranych selektywnie (zarządzane przez ww. podmioty);
- Składowiska odpadów komunalnych (zarządzane przez ww. podmioty).

Według sprawozdań otrzymanych od firm odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości z terenu Gminy Dobrze w 2015 roku odebrano następujące ilości odpadów²³:

Tabela 10. Masa odpadów komunalnych zebranych w Gminie Dobrze w 2014 i 2015 roku

Rodzaj odpadów	Masa zebranych odpadów komunalnych [Mg]	
	2014	2015
Odpady zmieszane (niesegregowane)	186,8	152,21
Odpady opakowaniowe ze szkła	2,10	49,43
Opakowania z tworzyw sztucznych	3,6	29,09
Opakowania z metali	0,6	0,61
Opakowania z papieru i tektury	17,1	53,83
Tworzywa sztuczne	80,5	52,9
Szkło	128,4	51,2
Metale	39,5	33,5

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Dobrze za 2015 rok.

W 2015 roku znacznie zmniejszyła się ilość odpadów zmieszanych niesegregowanych w stosunku do 2014 roku. Możemy zaobserwować również wzrost masy odpadów zbieranych selektywnie, m.in.: opakowań z tworzyw sztucznych, opakowań ze szkła czy papieru i tektury.

²³ Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Dobrze za 2015 rok

W celu podniesienia poziomu segregacji odpadów na terenie gminy w miejscowości Dobre, został utworzony PSZOK, w którym przyjmowane są odpady zbierane selektywnie.

Tabela 11. Ilość odpadów dostarczonych przez mieszkańców Gminy Dobre do PSZOK w 2014 i 2015 roku

Rodzaj odpadów	Masa zebranych odpadów komunalnych [Mg]	
	2014	2015
Zużyte opony	2,23	2,08
Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	6,18	26,45
Opakowania wielomateriałowe	0,03	2,46
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 200121, 200123 i 200135	3,65	4,45
Papier i tektura	6,45	0,95
Tekstyliia	0	0,10
Szkło	8,09	4,32
Odpady wielkogabarytowe	2,56	42,07
Tworzywa sztuczne	9,50	4,84
Metale	2,44	1,65
Popiół	1,11	0
Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	2,56	2,93

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Dobre za 2015 rok.

Gmina Dobre osiągnęła 52,56% poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji surowcowych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz 100 % poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych.

W 2015 roku poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania wynosi 11,40% w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 roku²⁴.

²⁴ Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Dobre za 2015 rok

5.8.1 Podsumowanie

Gospodarka odpadami na terenie Gminy Dobrze na przestrzeni lat ulega polepszeniu. Zwiększa się ilość odpadów zbieranych selektywnie. Mieszkańcy mają możliwość korzystania z Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów w Dobrem.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonowanie w okolicy Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych • Wzrost selektywnej zbiórki odpadów 	<ul style="list-style-type: none"> • Palenie odpadów w gospodarstwach oraz nielegalny wywóz na dzikie wysypiska
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Eliminacja dzikiego składowania odpadów • Obniżenie ilości wytwarzanych odpadów zmieszanych • Sprawny i wystarczająco częsty odbiór odpadów ograniczy ich nielegalne pozbywanie się 	<ul style="list-style-type: none"> • Nielegalne pozbywanie się odpadów

5.9 Zasoby przyrodnicze

5.9.1 Lasy i łowiectwo

Lesistość Gminy wynosi 20,2 %²⁵ i jest niższa od średniej lesistości powiatu mińskiego i województwa mazowieckiego²⁶. Lasami Państwowymi na terenie gminy administruje Nadleśnictwo Mińsk oraz Siedlce.

²⁵ Bank Danych Lokalnych GUS (dane za rok 2014)

²⁶ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrze na lata 2014-2017z perspektywą do roku 2021

Tabela 12 Struktura gruntów leśnych w Gminie Dobre w 2015 roku

Rodzaj gruntów leśnych	Powierzchnia [ha]
grunty leśne publiczne ogółem	561,43
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	560,33
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	553,15
grunty leśne prywatne	1968,00

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS (2015)

Lasy nadleśnictwa Mińsk i Siedlce tworzą głównie siedliska drzew iglastych.

Fauna leśna jest bardzo bogata. Zwierzyna gruba reprezentowana jest przez łosie, jelenie, sarny i dziki. Z gatunków chronionych (kiedyś łownych) spotkać można wydrę oraz bobra²⁷.

5.9.2 Formy ochrony przyrody

W północno-zachodniej części gminy zlokalizowany jest Rezerwat Torfowisko Zawąły. Torfowisko zostało utworzone we wsi Kąty-Borucza, na mocy Zarządzenia nr 20 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 31 października 2012 r. *w sprawie uznania rezerwatu przyrody „Torfowisko Zawąły”*. Stanowi ono fitocenotyczny rezerwat zbiorowisk nieleśnych, w którym dominującym typem ekosystemu jest torfowisko przejściowe. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych kompleksu wodno-torfowiskowego, z przyległymi borami oraz stanowiskami chronionymi i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt. Powierzchnia rezerwatu wynosi 6,28 ha.

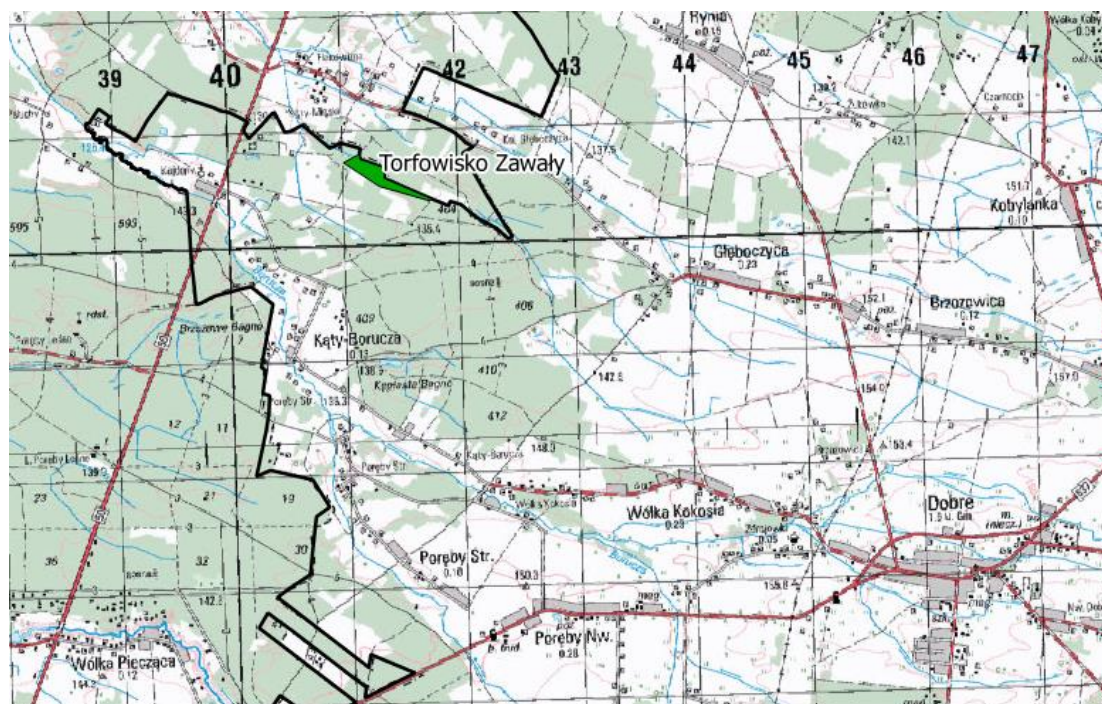
²⁷ www.siedlce.warszawa.lasy.gov.pl

Rysunek 8. Obszarowe formy ochrony przyrody w Gminie Dobrze

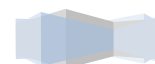

Źródło: Opracowanie własne

Ponadto na terenie Gminy Dobrze znajduje się 8 pomników przyrody²⁸.

5.9.3 Podsumowanie

Lesistość Gminy Dobrze wynosi nieco ponad 20%. W lasach przeważają głównie drzewostany iglaste. Rezerwat Torfowisko Zawąły jest jedyną obszarową formą ochrony przyrody. Ponadto na terenie gminy zlokalizowane jest 8 pomników przyrody.

²⁸ www.crfop.gdos.gov.pl

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Znajdowanie się na terenie gminy obszarowych form ochrony przyrody 	-
Szanse	Zagrożenia
-	<ul style="list-style-type: none"> Zagrożenie rodzimych gatunków flory i fauny przez obce gatunki inwazyjne Dewastacja niektórych miejsc w obszarach chronionych poprzez intensyfikację turystyki

5.10 Zagrożenia poważnymi awariami

Na terenie Gminy Dobrze nie znajdują się zakłady o dużym i o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii. Potencjalnym źródłem poważnych awarii jest transport drogowy substancji niebezpiecznych, głównie paliw płynnych (LPG, benzyna, olej napędowy). Przypadki wystąpienia poważnych awarii mogą dotyczyć również wycieków substancji ropopochodnych w wyniku wypadków i kolizji drogowych.

5.10.1 Podsumowanie

Na terenie Gminy Dobrze nie znajdują się zakłady o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii. Potencjalnym źródłem poważnych awarii jest transport drogowy substancji niebezpiecznych

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Brak zakładów o dużym i o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii. 	-
Szanse	Zagrożenia
-	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój infrastruktury technicznej może prowadzić do zwiększenia prawdopodobieństwa wystąpienia awarii

6 Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi

Rozpatrując obszary interwencji, wzięto pod uwagę zagadnienia horyzontalne. Poniższa tabela przedstawia, które obszary interwencji mają powiązanie z wybranymi zagadnieniami horyzontalnymi.

Tabela 13. Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi

Obszary przyszłej interwencji	Powiązania z zagadnieniami (kwestiami) horyzontalnymi			
	adaptacja do zmian klimatu	nadzwyczajne zagrożenie środowiska	działania edukacyjne	monitoring środowiska
Ochrona klimatu i jakości powietrza	✓	✓	✓	✓
Zagrożenia hałasem	○	○	✓	✓
Pola elektromagnetyczne	—	—	—	✓
Gospodarowanie wodami	○	○	✓	✓
Gospodarka wodno-ściekowa	○	○	✓	✓
Zasoby geologiczne	—	—	—	○
Gleby	✓	—	○	✓
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	○	○	✓	○
Zasoby przyrodnicze	✓	✓	✓	✓
Zagrożenia poważnymi awariami	○	✓	○	○

Symbol	Wyjaśnienie
✓	wpływ bezpośredni – obszary przyszłej interwencji powiązane są w sposób bezpośredni z kwestiami horyzontalnymi
○	wpływ pośredni - obszary przyszłej interwencji powiązane są w sposób pośredni z kwestiami horyzontalnymi
–	wpływ bez związku – brak powiązania między obszarami interwencji, a kwestiami horyzontalnymi

7 Podsumowanie efektów realizacji dotychczasowego POŚ oraz prognoza stanu środowiska na lata obowiązywania aktualnego POŚ

Realizacja zadań ujętych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrze na lata 2014 – 2017 z perspektywą do roku 2021, wpłynęła pozytywnie na poprawę stanu środowiska na terenie gminy. W tabeli 14 zestawiono wartości wskaźników monitorowania efektów realizacji POŚ.

Głównymi celami ochrony środowiska zawartymi w POŚ były: poprawa jakości powietrza atmosferycznego, ochrona zasobów wód powierzchniowych, poprawa ich jakości i zapobieganie zanieczyszczeniu, zachowanie rodzimego bogactwa przyrodniczego i walorów krajobrazowych, poprawa stanu czystości terenów i zapobieganie zanieczyszczeniu powierzchni ziemi.

Tabela 14. Zmiana wartości wskaźników monitorowania ujętych w POŚ

L.p.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Rok			Zmiana wartości wskaźnika
			2013	2014	2015	
1.	Długość czynnej sieci wodociągowej	km	120,8	129,4	134,2	↑13,4
2.	Połączenia wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1739	1816	1899	↑160
3.	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	9,6	11,0	11,5	↑1,9
4.	Połączenia kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	376	391	415	↑39
5.	Korzystający z sieci wodociągowej	%	73,1	74,1	75,1	↑2,0
6.	Korzystający z sieci kanalizacyjnej	%	21,9	22,6	23,7	↑1,8

L.p.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Rok			Zmiana wartości wskaźnika
			2013	2014	2015	
7.	Zużycie wody na 1 mieszkańca	m ³	29,0	35,0	38,1	↑9,1
8.	Zbiorniki bezodpływowe	szt.	922	922	922	0,0
9.	Oczyszczalnie przydomowe	szt.	30	36	36	↑6
10.	Komunalne oczyszczalnie ścieków	szt.	1	1	1	– 0
11.	Ścieki oczyszczone w ciągu roku	dam	1690	1739	1760	↑70,0
12.	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków	osoby	773	312	840	↑67
13.	Ładunek zanieczyszczeń w ściekach z oczyszczalni-BZT5	kg/rok	2132	3719	4990	↑2858,0
	Ładunek zanieczyszczeń w ściekach z oczyszczalni-ChZT		299	285	984	↑685,0
14.	Zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu roku z gospodarstw domowych	t	144,95	187,46	148,19	↑3,2
15.	Obszary prawnie chronione ogółem	ha	6,30	6,30	6,30	– 0
16.	Pomniki przyrody ogółem	szt.	9	9	9	– 0

Objaśnienie:

↓- spadek wartości wskaźnika   ↑- wzrost wartości wskaźnika   – wartość niezmiennona

Zrealizowane przez gminę zadania przyniosły wiele korzyści dla mieszkańców Gminy Dobro. W latach 2014-2015 zrealizowano zadania, których celem była m.in. poprawa jakości wód podziemnych i powierzchniowych. Rozbudowana została sieć wodociągowa, aktualnie zasilająca 75,1 % ludności gminy. Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 11,5 km.– obecnie korzysta z niej 23,7 % mieszkańców gminy. Znacznie zmniejszyła się liczba bezodpływowych zbiorników na rzecz przydomowych oczyszczalni ścieków, co pozytywnie wpłynęło na stan wód powierzchniowych i podziemnych.

Przewiduje się, dalszy rozwój sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, umożliwiający dostęp do czystej wody dla mieszkańców gminy oraz ograniczający przedostawanie się zanieczyszczonych ścieków do wód oraz gleby.

8 Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

Celami realizacji programu ochrony środowiska poprawa stanu i ochrona środowiska przy jednoczesnym zapewnieniu rozwoju społeczno-gospodarczego. Po przeprowadzeniu analizy stanu środowiska wyznaczono cele oraz określono zadania, których realizacja przełoży się na poprawę stanu środowiska w gminie. Ww. cele i zadania zostały opisane w tabeli 15.

Ponadto kontynuowane będzie umieszczanie w aktach prawa miejscowego zapisów mających na celu ochronę środowiska. Przykładem takich dokumentów są Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy oraz Miejskowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego. Wyznaczane w nich kierunki zagospodarowania terenu oraz uwarunkowania, mające wpływ na ochronę środowiska to m.in.:

- zakaz lokalizacji nowych oraz rozbudowy istniejących obiektów uciążliwych, tj. powodujących przekroczenia ustalonych przepisami odrębnymi standardów jakości środowiska ograniczanie rozpraszania zabudowy poprzez wskazanie terenów jej rozwoju, w pierwszej kolejności w granicach wykształconych już pasów i skupisk zabudowy lub w ich sąsiedztwie;
- wypełnianie wolnych enklaw w pasmach istniejącej zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej w celu odpowiedniego wykorzystania terenów już zurbanizowanych i stworzenia większej ich zwartości przestrzennej;
- wyposażanie terenów zabudowy mieszkaniowej co najmniej w sieci elektroenergetyczne i wodociągowe, a strefy koncentracji zabudowy mieszkaniowej - także w sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej;
- propagowanie odnawialnych źródeł energii, z wyłączeniem energii produkowanej z wiatru;
- rekomendowanie stopniowego ograniczania wykorzystywania węgla kamiennego jako głównego nośnika energii cieplnej stosowanego do ogrzewania budynków mieszkalnych.

Tabela 15. Cele, kierunki interwencji oraz zadania Gminy Dobre

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
1.	Ochrona powietrza i klimatu	Poprawa jakości powietrza	Liczba obiektów poddanych modernizacji/rozbudowie	0	>4	Poprawa efektywności energetycznej	Modernizacja, budowa i rozbudowa oświetlenia ulicznego na terenie gminy Dobre	Gmina Dobre	-
							OZE na budynkach użyteczności publicznej		
							Poprawa efektywności energetycznej budynku użyteczności publicznej poprzez głęboką termomodernizację kompleksu oświatowego w m. Dobre wraz z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii		
			Energia dla przyszłości – odnawialne źródła energii w gminach wschodniego Mazowsza: Stara Kornica, Dobre, Jakubów, Stanisławów.						
			Długość zmodernizowanej drogi	0 km	20km	Modernizacja dróg	Modernizacja dróg na terenie gminy Dobre		

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
2.	Gospodarka wodno-ściekowa	Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	43	500	Budowa/modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	Stacja podnoszenia ciśnienia w sieci wodociągowej w m. Sąchocin, gm. Dobre	Gmina Dobre	-
			Liczba stacji podnoszenia ciśnienia w sieci wodociągowej	0	1		Budowa przydomowych oczyszczalni		
			Liczba rozbudowanych oczyszczalni ścieków	0	1		Rozbudowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Dobre gmina Dobre dz. nr 107, obręb Zdrojówki		
			Długość sieci wodociągowej	134,2 km	168 km		Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w m. Czarnogłów, gm. Dobre		
			Długość sieci kanalizacyjnej	11,5 km	15 km		Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w m. Czarnocin, Kobylanka, gm. Dobre		
							Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w m. Rynia, gm. Dobre		
							Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w m. Drop, Makówiec Duży, Sąchocin, Świdrów, gm. Dobre		
							Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w m. Nowa Wieś, Marcellin, gm. Dobre		

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
2.	Gospodarka wodno-ściekowa	Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	43	500	Budowa/modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w m. Katy Borucza, gm. Dobre	Gmina Dobre	-
			Liczba stacji podnoszenia ciśnienia w sieci wodociągowej	0	1		Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w m. Wólka Kobylańska, Ruda Pniewnik, gm. Dobre		
			Liczba rozbudowanych oczyszczalni ścieków	0	1		Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Dobre, Głęboczyca, Młęczin, gm. Dobre		
			Długość sieci wodociągowej	134,2 km	168 km		Budowa sieci kanalizacyjnej z przyłączami ul. Armii Krajowej, gm. Dobre		
			Długość sieci kanalizacyjnej	11,5 km	15 km		Budowa sieci kanalizacyjnej z przyłączami ul. Szkolna, gm. Dobre		
							Budowa sieci kanalizacyjnej z przyłączami ul. Targowa, gm. Dobre		
							Budowa sieci kanalizacyjnej z przyłączami ul. Zdrojówki, gm. Dobre		

Tabela 16. Harmonogram zadań wraz z ich finansowaniem

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)								Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu		
				rok 2016	rok 2017	rok 2018	rok 2019	rok 2020	rok 2021	rok 2022	razem				
1.	Ochrona powietrza i klimatu	Modernizacja, budowa i rozbudowa oświetlenia ulicznego na terenie gminy Dobre	Gmina Dobre									2500		budżet gminy, RPO, WFOŚiGW	-
2.	Ochrona powietrza i klimatu	OZE na budynkach użyteczności publicznej	Gmina Dobre									500		budżet gminy, RPO, WFOŚiGW	-
3.	Ochrona powietrza i klimatu	Modernizacja dróg na terenie gminy Dobre	Gmina Dobre									8000		budżet gminy, PROW	-
4.	Ochrona powietrza i klimatu	Poprawa efektywności energetycznej budynku użyteczności publicznej poprzez głęboką termomodernizację kompleksu oświatowego w m. Dobre wraz z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii	Gmina Dobre	-	-	4701	-	-	-	-	-	4701		budżet gminy, RPO, WFOŚiGW	-

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)							Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu		
				rok 2016	rok 2017	rok 2018	rok 2019	rok 2020	rok 2021	rok 2022			razem	
5.	Ochrona powietrza i klimatu	Energia dla przyszłości – odnawialne źródła energii w gminach wschodniego Mazowsza: Stara Kornica, Dobre, Jakubów, Stanisławów.	Gmina Dobre				4000						budżet gminy, RPO, WFOŚiGW	
6.	Gospodarka wodno-ściekowa	Stacja podnoszenia ciśnienia w sieci wodociągowej w m. Sączocin, gm. Dobre	Gmina Dobre				8000						budżet gminy	-
7.	Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa przydomowych oczyszczalni	Gmina Dobre				1000						budżet gminy, WFOŚiGW	-
8.	Gospodarka wodno-ściekowa	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Dobre gmina Dobre dz. nr 107, obręb Zdrojówki	Gmina Dobre	-	2299	-	-	-	-	-	-	2299	budżet gminy, WFOŚiGW PROW	-

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)								Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu	
				rok 2016	rok 2017	rok 2018	rok 2019	rok 2020	rok 2021	rok 2022	razem			
9.	Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w m. Czarnogłów, gm. Dobre	Gmina Dobre					3700					budżet gminy, PROW	-
10.	Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w m. Czarnocin, Kobylanka, gm. Dobre	Gmina Dobre					140					budżet gminy, PROW	-
11.	Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w m. Rynia, gm. Dobre	Gmina Dobre					700					budżet gminy, PROW	-
12.	Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w m. Drop, Makówiec Duży, Sąchocin, Świdrów, gm. Dobre	Gmina Dobre					1350					budżet gminy, PROW	-
13.	Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w m. Nowa Wieś, Marcelin, gm. Dobre	Gmina Dobre					800					budżet gminy, PROW	-

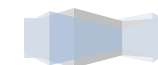

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)								Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu	
				rok 2016	rok 2017	rok 2018	rok 2019	rok 2020	rok 2021	rok 2022	razem			
14.	Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w m. Katy Borucza, gm. Dobre	Gmina Dobre				1500						budżet gminy, PROW	-
15.	Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w m. Wólka Kobylańska, Ruda Pniewnik, gm. Dobre	Gmina Dobre				1000						budżet gminy, PROW	-
16.	Gospodarka wodno-ściekowa	Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Dobre, Głęboczyca, Młęcin, gm. Dobre	Gmina Dobre				6000						budżet gminy, PROW	-
17.	Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa sieci kanalizacyjnej z przyłączami ul. Armii Krajowej, gm. Dobre	Gmina Dobre				1200						budżet gminy, WFOŚiGW PROW	-
18.	Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa sieci kanalizacyjnej z przyłączami ul. Szkolna, gm. Dobre	Gmina Dobre				420						budżet gminy, WFOŚiGW PROW	-
19.	Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa sieci kanalizacyjnej z przyłączami ul. Targowa, gm. Dobre	Gmina Dobre				900						budżet gminy, WFOŚiGW PROW	-

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)								Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu		
				rok 2016	rok 2017	rok 2018	rok 2019	rok 2020	rok 2021	rok 2022	razem				
20.	Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa sieci kanalizacyjnej z przyłączami ul. Zdrojówki, gm. Dobre	Gmina Dobre										1300	budżet gminy, WFOŚiGW PROW	-

9 Monitoring, ewaluacja i sprawozdawczość z realizacji Programu Ochrony Środowiska

Aby realizacja zadań zawartych w Programie Ochrony Środowiska przebiegała zgodnie z założonym harmonogramem, niezbędne jest prowadzenie monitoringu oraz ewaluacji ich wykonania.

Celem monitoringu jest ocena realizacji wskazanych w *Programie* zadań, w tym:

- określenie stopnia realizacji przyjętych celów;
- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem;
- analizę przyczyn rozbieżności.

Monitoring realizacji planu będzie prowadzony z wykorzystaniem wzoru sprawozdania z realizacji *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrze do roku 2020* (tabela 17). Do końca lutego każdego roku kalendarzowego wyznaczony przez Wójta Gminy Dobrze pracownik Urzędu Gminy uzupełni wzór sprawozdania, a następnie przeanalizuje, czy zadania są realizowane zgodnie z założonym harmonogramem i czy występują trudności w ich realizacji. Jeżeli w wyniku analizy okaże się, że istnieją rozbieżności pomiędzy stopniem realizacji *Programu*, a jego założeniami, zostaną podjęte czynności mające na celu wyjaśnienie przyczyn rozbieżności oraz określenie działań korygujących. Wzór sprawozdania będzie również wykorzystany jako podstawa opracowania raportu z wykonania programu ochrony środowiska, który zgodnie z polskim prawodawstwem sporządza się co 2 lata.

Tabela 17. Wzór sprawozdania z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobre do roku 2020

Sprawozdanie z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobre do roku 2020 za rok ...

Obszar interwencji	Nazwa zadania	Stan realizacji	Poniesione koszty [tys. zł]	Wskaźniki wykonania zadania			Stopień wykonania zadania* [%]
				Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
Ochrona powietrza i klimatu	Modernizacja, budowa i rozbudowa oświetlenia ulicznego na terenie gminy Dobre	☐ zrealizowano ☐ w trakcie realizacji ☐ nie zrealizowano		Liczba obiektów poddanych modernizacji/rozbudowie	0	>4	
	OZE na budynkach użyteczności publicznej						
	Poprawa efektywności energetycznej budynku użyteczności publicznej poprzez głęboką termomodernizację kompleksu oświatowego w m. Dobre wraz z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii						
	Energia dla przyszłości – odnawialne źródła energii w gminach wschodniego Mazowsza: Stara Kornica, Dobre, Jakubów, Stanisławów.						
	Modernizacja dróg na terenie gminy Dobre						

Obszar interwencji	Nazwa zadania	Stan realizacji	Poniesione koszty [tys. zł]	Wskaźniki wykonania zadania			Stopień wykonania zadania* [%]
				Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
Gospodarka wodno-ściekowa	Stacja podnoszenia ciśnienia w sieci wodociągowej w m. Sąchocin, gm. Dobre	☐ zrealizowano ☐ w trakcie realizacji ☐ nie zrealizowano		Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	43	500	
	Budowa przydomowych oczyszczalni						
	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Dobre gmina Dobre dz. nr 107, obręb Zdrojówki						
	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w m. Czarnogłów, gm. Dobre						
	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w m. Czarnocin, Kobylanka, gm. Dobre						
	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w m. Rynia, gm. Dobre						
	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w m. Drop, Makówiec Duży, Sąchocin, Świdrów, gm. Dobre						
	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w m. Nowa Wieś, Marcelin, gm. Dobre						
				Liczba stacji podnoszenia ciśnienia w sieci wodociągowej	0	1	
				Liczba rozbudowanych oczyszczalni ścieków	0	1	
				Długość sieci wodociągowej	134,2 km	168 km	
				Długość sieci kanalizacyjnej	11,5 km	15 km	

Obszar interwencji	Nazwa zadania	Stan realizacji	Poniesione koszty [tys. zł]	Wskaźniki wykonania zadania			Stopień wykonania zadania* [%]
				Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w m. Katy Borucza, gm. Dobre	☐ zrealizowano ☐ w trakcie realizacji ☐ nie zrealizowano		Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	43	500	
	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w m. Wólka Kobylańska, Ruda Pniewnik, gm. Dobre			Liczba stacji podnoszenia ciśnienia w sieci wodociągowej	0	1	
	Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Dobre, Głęboczyca, Młęcin, gm. Dobre			Liczba rozbudowanych oczyszczalni ścieków	0	1	
	Budowa sieci kanalizacyjnej z przyłączami ul. Armii Krajowej, gm. Dobre			Długość sieci wodociągowej	134,2 km	168 km	
	Budowa sieci kanalizacyjnej z przyłączami ul. Szkolna, gm. Dobre			Długość sieci kanalizacyjnej	11,5 km	15 km	
	Budowa sieci kanalizacyjnej z przyłączami ul. Targowa, gm. Dobre						
	Budowa sieci kanalizacyjnej z przyłączami ul. Zdrojówki, gm. Dobre						

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie Gminy Dobrze na tle województwa mazowieckiego oraz powiatu mińskiego	11
Rysunek 2. Położenie Gminy Dobrze na tle sąsiadujących gmin	12
Rysunek 3 Podział województwa mazowieckiego na strefy	20
Rysunek 4 Lokalizacja źródeł promieniowania elektromagnetycznego na terenie Gminy Dobrze.....	24
Rysunek 5. Wody powierzchniowe na terenie Gminy Dobrze	26
Rysunek 6. Wody podziemne na terenie Gminy Dobrze	27
Rysunek 7 Rozmieszczenie utworów geologicznych na obszarze Gminy Dobrze	35
Rysunek 8. Obszarowe formy ochrony przyrody w Gminie Dobrze	41

Spis tabel

Tabela 1. Liczba i powierzchnia gospodarstw rolnych wg grup obszarowych użytków rolnych w Gminie Dobrze	15
Tabela 2. Struktura użytków rolnych w Gminie Dobrze w 2010 roku	15
Tabela 3. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji PKD.....	17
Tabela 4 Klasyfikacja stref na podstawie wyników pomiarów (2015)	21
Tabela 5. Statystyki wyników modelowania matematycznego emisji dla wybranych zanieczyszczeń powietrza - średnie, średnioroczne wartości dla Gminy Dobrze	21
Tabela 6. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna na terenie Gminy Dobrze i powiatu mińskiego w 2015 roku	30
Tabela 7. Ludność korzystająca z urządzeń komunalnych w Gminie Dobrze w latach 2014 - 2015	30
Tabela 8 Gospodarka ściekowa poza oczyszczalnią w Gminie Dobrze w latach 2013-2015.....	31
Tabela 9. Złoża kopalin w Gminie Dobrze	33
Tabela 10. Masa odpadów komunalnych zebranych w Gminie Dobrze w 2014 i 2015 roku	37
Tabela 11. Ilość odpadów dostarczonych przez mieszkańców Gminy Dobrze do PSZOK	38
Tabela 12 Struktura gruntów leśnych w Gminie Dobrze w 2015 roku	40
Tabela 13. Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi.....	43
Tabela 14. Zmiana wartości wskaźników monitorowania ujętych w POŚ.....	44
Tabela 15. Cele, kierunki interwencji oraz zadania Gminy Dobrze.....	47

Tabela 16. Harmonogram zadań wraz z ich finansowaniem	50
Tabela 17. Wzór sprawozdania z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobre do roku 2020	56

Spis wykresów

Wykres 1. Struktura wieku mieszkańców Gminy Dobre w 2015 roku	13
Wykres 2. Struktura użytkowania gruntów rolnych na terenie Gminy Dobre	14

